

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY

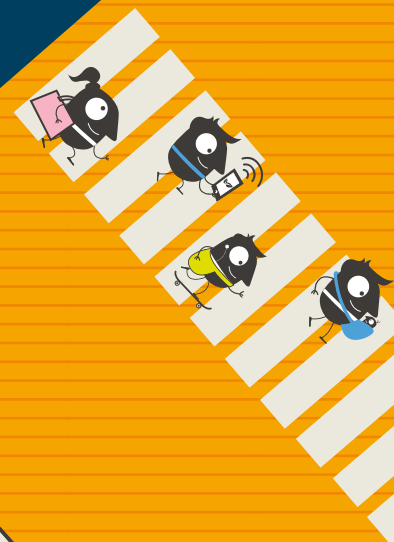
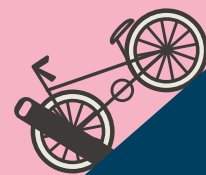
ČISTÁ, ZDIEĽANÁ A INTELIGENTNÁ MOBILITA

16. – 22. SEPTEMBRA 2017

ZDIEĽANIE VÁS DOSTANE DĎALEJ

#MOBILITYWEEK

TEMATICKÉ USMERNENIA

Európsky sekretariát:

EUROCITIES

1 Square de Meeûs – 1000 Brussels – BELGIUM

Juan Caballero

Tel: +32 2 552 08 75 – juan.caballero@eurocities.eu

Autori:

Thomas Mourey – tmourey@polisnetwork.eu

and Dagmar Köhler – dkoehler@polisnetwork.eu

POLIS – European Cities and Regions networking
for innovative transport solutions

Marca 2017

OBSAH

ÚVOD	2
ZDIEĽANIE VÁS DOSTANE ĎALEJ	3
ČISTÁ, ZDIEĽANÁ A INTELIGENTNÁ MOBILITA V PRAXI	7
AKÉ ČINNOSTI MÔŽEME ZORGANIZOVAŤ?	13
RESOURCES	16

ÚVOD

Zdieľanie vás dostane ďalej

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY sa koná každý rok od 16. do 22. septembra. Tento týždeň nabáda európske obce, aby zavádzali a podporovali opatrenia zamerané na udržateľnú dopravu a vyzývali ľudí, aby vyskúšali alternatívy automobilovej dopravy.

Od jeho vzniku v roku 2002 vplyv **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** v Európe a vo svete neustále rastie. V roku 2016 kampaň dosiahla rekordnú účasť: 2 427 miest a obcí z 51 krajín organizovalo počas tohto týždňa rôzne činnosti. Viac ako polovica zúčastnených miest a obcí zrealizovala celkovo 7 386 trvalých opatrení zameraných najmä na riadenie mobility, prístupnosť a nové či zlepšené zariadenia pre cyklistov.

Týždeň vrcholí podujatím Deň bez áut, počas ktorého zúčastnené mestá na celý deň vyčlenia jednu alebo viac oblastí len pre chodcov, cyklistov a verejnú dopravu. V roku 2016 zorganizovalo Deň bez áut 953 miest.

Každý ročník **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** sa zameriava na konkrétnu tému, ktorá súvisí s udržateľnou mobilitou. Témou tohto ročníka je „čistá, zdieľaná a inteligentná mobilita“. Propaguje riešenia zdieľanej mobility a zdôrazňuje výhody čistejších spôsobov dopravy. Aj technológie inteligentnej dopravy môžu uľahčiť zdieľanie. Vyzývame ľudí, aby využili možnosti zdieľanej mobility, ktoré sú k dispozícii v rámci ich miest či medzi mestami, obcami a prímestskými oblasťami.

Cieľom tematických usmernení je poskytnúť vnútroštátnym a miestnym koordinátorom **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** základné informácie o tejto téme a inšpirovať ich pri plánovaní a realizácii vhodných činností v rámci kampane a trvalých opatrení. Tieto usmernenia prinášajú konkrétne nápady na realizáciu týchto činností a pomôžu miestnym organizátorom kampane vytvoriť aktivity, ktoré budú spĺňať kritériá na udelenie ceny **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY**.

ZDIEĽANIE VÁS DOSTANE ĎALEJ

Téma EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY 2017: „Čistá, zdieľaná a inteligentná mobilita“

„Zdieľaná mobilita“, jadro témy EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY 2017, je súčasťou širšieho „kolaboratívneho hospodárstva“ (alebo „hospodárstva spoločného využívania zdrojov“) definovaného v európskej agende pre kolaboratívne hospodárstvo^[1] ako:

[rôzne] „obchodné modely, v rámci ktorých sú obchodné činnosti podporené kolaboratívnymi platformami vytvárajúcimi otvorený trh pre dočasné využívanie tovarov a služieb, ktoré sú často poskytované súkromnými osobami“.

Dôraz sa kladie viac na *využívanie* vecí ako na ich *vlastníctvo*. Poskytovatelia služieb ponúkajú svoj tovar, aktíva alebo zručnosti rôznym používateľom prostredníctvom platformy, ktorú zabezpečujú sprostredkovatelia.

Zdieľanie sa tiež stalo kúskom skladačky mestskej mobility. Pri zdieľanej mobilite sa dôraz kladie na dosiahnutie cieľa cesty, často za nižšie náklady pre jednotlivca i spoločnosť ako v prípade použitia súkromného vozidla. To zvyšuje aj kúpnu silu domácností, pretože nemusia kupovať auto a starať sa oň.

Akadémia Swiss Mobility Academy, ktorá organizuje každoročnú európsku konferenciu o zdieľanej mobilite nazývanú Wocomoco^[2] (WORLD COLLABORATIVE MOBILITY CONGRESS – Svetový kongres kolaboratívnej mobility), definuje zdieľanú (alebo spoločnú) mobilitu takto:

„Kolaboratívna mobilita sa zameriava na spoločné cestovanie, spôsoby dopravy a infraštruktúru. Popri hromadnej a individuálnej doprave sa vytvárajú nové siete založené na vzťahu jednotlivcov, ktoré podporujú nové typy individuálnej mobility presahujúce súkromné vlastníctvo automobilu.“

Čo je zdieľaná mobilita? A čo pod ňu nepatrí?

Je verejná doprava zdieľanou mobilitou? Opisuje zdieľaná mobilita individuálnu mobilitu alebo zahŕňa služby hromadnej dopravy, ako je využitie taxíka, autobusu alebo automobilu viacerými osobami naraz?

Ak chceme hovoriť o „zdieľanej mobilite“, musí existovať *sprostredkujúca platforma*, ktorá spája službu a používateľa. Touto platformou je najčastejšie webová stránka alebo aplikácia pre mobilné zariadenia, ktorá umožňuje zaregistrovaným používateľom zarezervovať si a zaplatiť použitie vozidla, zarezervovať si spolujazdu alebo spolujazdu taxíkom či minibus na

[1] Európska komisia, 2016, oznámenie *Európska agenda pre kolaboratívne hospodárstvo* (<http://bit.ly/2cFpEKq>)

[2] Akadémia Mobility Academy, 2014, leták Wocomoco: <http://bit.ly/2lnlwq>

požiadanie. Organizácia OECD^[3] považuje tieto spôsoby dopravy za zdieľanú mobilitu, pretože zahŕňajú využitie systému sprostredkovania. To je kľúčový rozdiel medzi zdieľanou mobilitou a konvenčnými službami verejnej dopravy či tradičnými požičovňami automobilov.

Keď povieme „zdieľaná mobilita“, myslíme tým zdieľanie automobilov, bicyklov, dvojkolesových vozidiel s pohonom alebo iných podobných vozidiel. Do úvahy prichádzajú aj platformy rezervovania taxíkov a spoločné jazdy (známe aj ako spolujazdy). Konvenčná verejná doprava sa nepovažuje za súčasť tohto konceptu. Nepatria tu ani tradičné služby požičiavania automobilov, pri ktorých sa rezervuje samotný automobil, a nie služba mobility, ktorú poskytuje.

Vytváranie inteligentnej a čistej zdieľanej mobility

Systémy inteligentnej mobility vyžadujú využitie aspoň jedného inteligentného prvku: sprostredkujúcej platformy. Navyše môže zdieľanú mobilitu ešte viac zdokonaľiť využitie informačných a komunikačných technológií (IKT) pri vývoji inteligentných systémov dopravy (Intelligent Transport Systems – ITS) a kooperatívnych inteligentných systémov dopravy (Cooperative Intelligent Transport Systems).

Zdieľanou mobilitou sa môže znížiť počet vozidiel na cestách. Podľa štúdie uskutočnenej Radou pre výskum dopravy každý zdieľaný automobil odstráni z ciest asi 15 súkromných automobilov a účastníci programu zdieľania automobilov najazdia po zapojení sa do programu priemerne o 40 % menej kilometrov^[4]. Využívaním čistých vozidiel alebo propagáciou aktívnej mobility sa zdieľaná mobilita stáva ešte šetrnejšou k životnému prostrediu.

[3] Fórum medzinárodnej dopravy OECD, 2016, zdieľaná mobilita. Inovácie pre mestá pre život: <http://bit.ly/29i2ebD>

[4] *Car sharing: Where and how it succeeds*, (Zdieľanie automobilov: kde a kedy má úspech) Ch. 4. Spoločný výskumný program prepravy, správa 108; Rada pre výskum dopravy 2005. Adam Millard-Ball, Gail Murray, Jessica ter Schure, Christine Fox, Nelson/Nygaard Consulting Assoc. a Jon Burkhardt, Westat. Na adrese: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/10664zipcar.pdf>

Čistá mobilita

Doprava je zodpovedná takmer za štvrtinu európskych emisií skleníkových plynov a je hlavným znečisťovateľom ovzdušia v mestách [5]. Je tu silná potreba tieto emisie znížiť, čiže využívať čistejšie vozidlá, mať čistejšie návyky v rámci mobility a čistejšie palivá. To je dôvod, prečo Európska komisia v júli 2016 prijala Európsku „dekarbonizačnú“ [6] stratégiu [7] v rámci mobility s nízkymi emisiami, ktorou chce podporiť dosiahnutie cieľov stanovených pre rozvoj infraštruktúry na prístup k alternatívnym palivám v súlade so smernicou 2014/94/EÚ [8]. V novembri 2016 členské štáty predstavili rámce politik na vybudovanie verejne dostupných bodov elektrického nabíjania (do 31. decembra 2020 v mestských/prímestských aglomeráciách), čerpacích staníc zemného plynu a prípadne čerpacích staníc na vodík (do 31. decembra 2025). V rámci podpory vývoja vozidiel s nulovými emisiami ponúka rámcový program Európskej komisie pre výskum Horizont 2020 na projekty v oblasti nízkouhlíkovej mobility 6,4 miliardy EUR. Hans Bruyninckx, výkonný riaditeľ Európskej environmentálnej agentúry, hovorí:

„Súčasná kombinácia spôsobov dopravy a palív jednoducho nie je udržateľná. [...] Európsku potrebu mobility môže naplniť čistejšia a inteligentnejšia doprava, ktorá bude zároveň znamenať mnoho prínosov pre zdravie verejnosti vrátane čistejšieho ovzdušia, menšieho počtu nehôd, menšej miery dopravných zápch a menej hluku.“ [9]

Ak chceme, aby mestská mobilita bola čistejšia, musíme znížiť celkový počet kilometrov, ktoré prejdú motorové vozidlá. K tomu patrí zvýšenie podielu aktívnych spôsobov dopravy, ako je chôdza a bicyklovanie (žiadne znečisťujúce emisie) a verejná doprava (menej emisií na osobu v porovnaní s individuálnym využívaním automobilu). Autobusy, nákladné automobily, taxíky, autá a ďalšie vozidlá, ktoré zostanú na cestách, musia byť čistejšie vďaka technológii alebo použitiu alternatívnych palív.

Služby zdieľanej mobility môžu ľuďom uľahčiť voľbu jazdy bicyklom, verejnou dopravou, zdieľanými vozidlami alebo kombináciu týchto spôsobov dopravy pred jazdou autom. Vozový park, napríklad vozový park zdieľaných vozidiel, bude s väčšou pravdepodobnosťou pozostávať z elektrických vozidiel alebo vozidiel na zemný plyn či vodík ako porovnateľný vozový park súkromných automobilov.

Inteligentná mobilita

Inteligentné systémy dopravy (ITS) a od nich odvodená verzia kooperatívnych ITS (C-ITS) sa spoliehajú na využitie informačných a komunikačných technológií (IKT). V rámci mestskej mobility systémy ITS a C-ITS poskytujú informácie o doprave (v reálnom čase), riadenie dopravy, elektronickú ponuku cien, elektronické platby, riadenie mestského zásobovania alebo systémy zabezpečenia vozidiel. C-ITS je technológia, ktorá umožňuje vozidlám „komunikovať“ navzájom alebo s cestnou infraštruktúrou, ako sú semaforey. Európsku stratégiu pre systémy

[5] Webová stránka Európskej komisie, Boj proti zmene klímy, 2017:

https://ec.europa.eu/clima/policies/transport_sk

[6] Webová stránka Európskej komisie, Mobilita a doprava, 2017:

https://ec.europa.eu/transport/themes/strategies/news/2016-07-20-decarbonisation_en

[7] Európska komisia, 2016, oznámenie *Európska stratégia pre nízkoenergetickú mobilitu*:

(<http://bit.ly/2lzJXJl>)

[8] Európska smernica 2014/94/EÚ z 22. októbra 2014 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne

palivá: <http://bit.ly/2l3ULxG>

[9] Európska environmentálna agentúra, 2016, *Signály EEA 2016 – Smerom k čistej a inteligentnej*

mobilitě (<http://bit.ly/2aMbhmw>)

C-ITS prijala Európska komisia v novembri 2016^[10]. Očakáva, že vozidlá, ktoré dokážu komunikovať medzi sebou a s infraštruktúrou na európskych cestách, budú jazdiť na cestách od roku 2019.

Zvláštnu pozornosť momentálne pútajú ďalšie dve možnosti využitia inteligentnej mobility: automatizácia vozidiel a koncept „mobilita ako služba“ (Mobility as a Service – MaaS). Automatizácia je kľúčovým prvkom pri vozidlách bez vodiča. Koncept MaaS spája služby od verejných a súkromných poskytovateľov dopravných služieb v jednotnej bráne, ktorá vytvára a riadi cestu, pričom používateľ môže platiť prostredníctvom jedného účtu.^[11] To, samozrejme, predpokladá používanie zdieľaných vozidiel.

Aktuálne alebo nie?

Je dôležité, aby obce rozvíjali správne stratégie a podnety, ktoré umožnia technologickým inováciám priniesť skutočné výhody. Dobrý systém verejnej dopravy je nevyhnutný doplnok rozvoja zdieľanej mobility, pretože je najlepšou možnosťou rýchlej prepravy väčšieho počtu ľudí. Ak je integrálnou súčasťou stratégie mobility mesta, zdieľané služby a podporné technológie môžu vyplniť medzery a poskytnúť skutočnú alternatívu, pričom prispievajú k udržateľnej mestskej mobilite.

Napokon, zdieľaná mobilita je aj príležitosťou stretnúť nových ľudí a nadviazať nové vzťahy. „Sociálna“ a „zábavná“ stránka zdieľanej mobility môže čiastočne vysvetliť úspech napr. spolujazd alebo „cyklobusov“.

[10] Európska komisia, 2016, Oznámenie *Európska stratégia týkajúca sa spolupracujúcich inteligentných dopravných systémov, míľnik na ceste k spolupracujúcej, pripojenej a automatizovanej mobilite* (<http://bit.ly/2gFjAC9>)

[11] CIVITAS CAPITAL, 2016, *Štatistiky iniciatívy CIVITAS, Mobilita ako služba: Nový model prepravy* (<http://bit.ly/2kjtQ5A>)

ČISTÁ, ZDIEĽANÁ A INTELIGENTNÁ MOBILITA V PRAXI

Prehľad skúseností európskych miest so službami zdieľanej mobility

V tejto časti sú uvedené príklady zdieľanej mobility z celej Európy. Každý z príkladov obsahuje aspoň jeden komponent inteligentnej alebo čistej mobility. Tento neúplný prehľad osvedčených postupov obsahuje riešenia najmä z európskych miest, ktoré vytvorili verejné alebo súkromné zainteresované strany.

Systémy zdieľania bicyklov: spojenie zdieľania a aktívneho cestovania

Používatelia služieb zdieľania bicyklov si môžu za nízky poplatok (v mnohých mestách majú dokonca zaregistrovaní používatelia prvých niekoľko minút zadarmo) zobrať bicykel z odkladacej stanice a potom ho nechať na akejkoľvek inej odkladacej stanici v danom meste. V niektorých mestách boli vytvorené aj systémy voľného pohybu bicyklov bez pevných staníc na ich vyzdvihnutie alebo odloženie. Zdieľanie bicyklov spája tri kľúčové aspekty udržateľnej mestskej mobility: je čisté, inteligentné a zdieľané.

Prineste bicykle do miest, ktoré ich potrebujú

Mapa zdieľania bicyklov^[12], vytvorená výskumníkmi inštitúcie University College London (UCL), mapuje systémy zdieľania bicyklov z celého sveta. Obsahuje viac ako 600 miest a ďalších oblastí, ktoré zaviedli takéto systémy. Viac ako 130 z nich je v Európe. Krajiny ako Francúzsko, Španielsko alebo Taliansko majú takýchto systémov najviac a v „cyklistických krajinách“, ako

[12] Mapa zdieľania bicyklov: <http://bikes.oobrien.com/global.php>

je Holandsko alebo Dánsko, zas chýbajú. Preto sa zdá, že systémy zdieľania bicyklov majú najväčší význam tam, kde vlastníctvo bicyklov (zatiaľ) nedosiahlo vrchol.

Vélib' v Paríži je najväčší európsky systém zdieľania bicyklov. Disponuje 20 000 bicyklami a 1 800 stanicami^[13]. BikeMi v Miláne^[14] prevádzkuje park bicyklov, ktorý zahŕňa tradičné a elektrické bicykle, a BiciMAD v Madride^[15] je systém zdieľania elektrobicyklov. Títo priekopníci umožňujú využívať bicykle aj novým skupinám ľudí vrátane tých, ktorí dosiaľ nebicyklovali zo zdravotných dôvodov, alebo tých, ktorí jazdia v kopcovitom teréne mesta.

Preprava ľudí... a tovaru

Mesto Ghent spustilo v máji 2012 v spolupráci s poskytovateľom služby zdieľania automobilov Cambio prvý európsky „systém verejnej nákladnej dopravy zdieľanými bicyklami“^[16]. Tento systém povzbudzuje ľudí, aby na nákupy a prípravy spoločenských či športových udalostí využívali namiesto motorových vozidiel nákladné bicykle, ak na to nie je vhodný bežný bicykel. Systémy zdieľaných nákladných bicyklov boli spustené aj v rámci projektu Cyclelogistics spolufinancovaného z EÚ^[17]. Navyše možno nákladné bicykle použiť ako prostriedok socializácie, ako ďalší prostriedok mobility alebo jednoducho na „zábavné“ jazdy napr. pre seniorov. Túto službu ponúka dánska asociácia Bicyklovanie bez vekového obmedzenia^[18]. Službu tiež možno prispôsobiť chodcom vo forme cyklobusov alebo sprievodu^[19].

Príťažlivé riešenia a IT

Využívanie nástrojov ITS je veľmi dôležité pri správe bicyklového parku aj pre používateľov daného systému. Napríklad v Budapešti poskytuje mobilná aplikácia MOL Bubi^[20] v reálnom čase informácie na mape o počte bicyklov *Bubi*, ktoré sú k dispozícii v stanicach.

Najnovší systém zdieľania bicyklov v Kodani ide ešte o krok ďalej: všetky bicykle sú vybavené tabletom s dotykovou obrazovkou pripevneným na držadlách.^[21] Tablet informuje používateľov o odkladacích stanicach a poskytuje aj navigáciu GPS, uľahčuje platby a pomáha lokalizovať zaujímavé miesta hlavného mesta Dánska. Aktuálne informácie o dostupnosti bicyklov v najbližších stanicach v Bruseli poskytujú pouličné tabule „cyclodispos“, ktoré zároveň nasmerujú ľudí k najbližším stanicach systému *Villo*^[22].

Mobilita ako služba s dôrazom na cyklistiku

Stále viac multimodálnych plánovačov ciest podporuje využitie zdieľaných bicyklov. Mesto Lyon vyvinulo online nástroj s názvom ONLYMOOV.^[23] Používateľom ukazuje najrýchlejšiu cestu k cieľu, dostupnosť zdieľaných bicyklov a najlepšie cyklotrasy. Zahŕňa aj iné spôsoby dopravy a prináša aktuálne informácie o doprave, dostupnosti parkovacích miest pre autá a bicykle, údaje v reálnom čase o príchodoch miestneho metra a električiek a možnostiach

[13] Velib': <http://en.velib.paris.fr/How-it-works/Stations>

[14] BikeMi: <https://www.bikemi.com/en/homepage.aspx>

[15] BiciMAD: <https://www.accessiblemadrid.com/en/blog/bicimad-public-bike-rental-service-madrid>

[16] Prípadová štúdia Eltis, 2014 (<http://bit.ly/2lGwqmm>)

[17] Cyclelogistics: <http://cyclelogistics.eu/>

[18] Bicyklovanie bez obmedzenia veku: <http://cyclingwithoutage.org/>

[19] Posti – služba pre starších ľudí: <http://bit.ly/2mjNT18>

[20] Webová stránka MOL Bubi: <https://molbubi.bkk.hu/>

[21] Oficiálna turistická stránka Kodane: <http://bit.ly/1s1yoZm>

[22] Villo, časté otázky: <http://bit.ly/2kPbckT>

[23] ONLYMOOV: <https://www.onlymoov.com/>

zdieľania automobilov. Aplikácia Whim^[24] v Helsinkách ide ešte o krok ďalej a na jednom mieste spája plánovanie ciest, vytváranie trás a predaj lístkov na rôzne druhy dopravy.

V niektorých mestách umožňuje jedna karta prístup k zdieľaným bicyklom, do verejnej dopravy a k iným službám mobility. To cyklistiku kladie do stredu mestskej mobility a zdieľanie bicyklov začleňuje do koncepcie „mobilita ako služba“ (MaaS) v mestských oblastiach. Napríklad v meste Toulouse sa využíva karta Pastel, ktorá umožňuje prístup do siete verejnej dopravy, ako aj do mestských systémov zdieľania bicyklov a automobilov^[25].

Zdieľanie automobilov

Začiatky

Zdieľanie automobilov je pravdepodobne najbežnejšou formou zdieľaného používania v rámci mobility. Princíp je veľmi jednoduchý: namiesto kupovania a vlastníctva auta a starostlivosti oň si ľudia môžu auto jednoducho zarezervovať na čas trvania svojej cesty. Potenciálne výhody v zmysle nákladov (pre používateľa) a využitia miesta (pre spoločnosť) sú obrovské, pretože súkromné autá v priemere 95 % času stoja na parkoviskách^[26].

Zürich ako prvé mesto v Európe v roku 1947 vytvorilo systém zdieľania automobilov. Od 80. rokov minulého storočia sa trh ďalej vyvíja a vedúcimi krajinami v tejto oblasti sú Švajčiarsko a Nemecko.^[27] Vo viacerých mestách prevádzkovatelia služieb zdieľania automobilov pôvodne ponúkali vozidlá len na krátky čas. Tak to bolo aj v prípade prvých dvoch švajčiarskych prevádzkovateľov, ktorí začali svoju činnosť v roku 1987 a následne sa spojili (dnes sa táto spoločnosť volá Mobility Switzerland^[28]). O rok neskôr, v roku 1988, bola v Nemecku založená spoločnosť StattAuto Berlin. Dnes má systém zdieľania automobilov viac ako 500 nemeckých miest.^[29]

Čistejšie systémy zdieľania automobilov

Systémy zdieľania automobilov rýchlo prijali nové čisté alebo inteligentné prvky. V roku 1999 mesto La Rochelle zaviedlo systém zdieľania elektrických automobilov s názvom Liselec. Miestna samospráva poskytla 50 zdieľaných elektrických áut ako prostriedok na zníženie znečisťujúcich emisií.^[30] Služby zdieľaných elektrických áut (vrátane Autolib' v Paríži) doteraz zaviedlo viacero miest. Služba Autolib' bola spustená v roku 2011 a v roku 2016 sa už pýšila pôsobivým počtom 130 000 registrovaných klientov a vozovým parkom s takmer 4 000 elektrickými autami.^[31] Vo viacerých švédskych mestách pôsobí systém zdieľania automobilov Sunrise a využíva vozidlá jazdiace na rozličné palivá vrátane stlačeného zemného plynu (CNG).^[32]

[24] Aplikácia Whim: <http://whimapp.com/fi-en/>

[25] Tisséo, karta Pastel (<http://bit.ly/2l4sUPx>)

[26] Novoobjavené parkovanie, 2013, ukážka od Donalda Shoupa: <http://bit.ly/1pWDIQp>

[27] Millard-Ball a kol., 2005, Správa TCRP. *Car sharing: Where and how it succeeds* (Zdieľanie automobilov: kde a kedy má úspech): <http://bit.ly/2ksDWMM>

[28] Mobility Switzerland: <http://bit.ly/2kG4PgZ>

[29] Carsharing-news.de (<http://www.carsharing-news.de/carsharing/>)

[30] Prípadová štúdia Eltis, 2014, *Zdieľanie automobilov v La Rochelle*: <http://bit.ly/2kLUcvK>

[31] Správa o činnosti služby Autolib', november 2016 (vo francúzštine): <http://bit.ly/2lLgwz7>

[32] CNG Europe: <http://bit.ly/2kmyWxT> a Sunrise (vo švédčine): <http://bit.ly/2ksTOyW>

... a inteligentnejšie systémy zdieľania automobilov

Okrem zlepšení v oblasti emisií sa na tomto trhu objavili aj nové nástroje IKT. Tie umožnili zaviesť systémy zdieľania automobilov s voľným pohybom, ktoré sú v prevádzke bez vyhradených staníc odovzdania a vyzdvihnutia. Systémy s voľným pohybom sú flexibilnejšie a umožňujú vodičom nechať auto v cieľovej stanici. Vďaka veľkému nárastu využívania inteligentných telefónov a rozvoju špeciálnych aplikácií môžu registrovaní klienti jednoducho lokalizovať najbližšie auto a potom ho nechať vo svojej cieľovej stanici. Nástroje ITS navyše uľahčujú platbu a prístup k informáciám. Takéto systémy zdieľania automobilov s voľným pohybom fungujú okrem iného v Amsterdame, Ríme, Madride, vo Viedni a v Berlíne^[33]. V meste Osnabrück poskytujú paralelné systémy^[34] služby zdieľania automobilov na báze pevných staníc (stat>k) aj voľného pohybu (flow>k).

Zdieľanie automobilov a odvodené služby

Niektoré systémy umožňujú používateľom zdieľať mestské nákladné vozidlá, ako sú napríklad malé nákladné autá alebo nákladné bicykle. Tieto typy vozidiel, ktoré zvyčajne nevlastnia súkromné osoby, sa niekedy zídu pri špeciálnych príležitostiach (napr. stavba či sťahovanie domu atď.). Francúzska oblasť Ile-de-France spolu s mestom Paríž spustili v novembri 2016 pilotný projekt *VULE partagés*, ktorý umožňuje „zdieľať“ malé komerčné vozidlá medzi parížskymi obchodníkmi a remeselníkmi“.^[35]

Ďalším prístupom k prevozu nákladov v meste je realizácia dodávky prostredníctvom tzv. crowdsourcingu. Je to systém typu „peer-to-peer“, ktorý spája ľudí a vodičov (nákladných vozidiel). Vodič ponúka svoje služby viacerým klientom s podobnými potrebami. Príkladom tohto systému je spoločnosť Hitch^[36], ktorá dokáže fungovať v akomkoľvek meste, kde sa stretne dopyt a ponuka.

Systémy zdieľania skútrov prevádzkujú parky motorizovaných dvojkolesových vozidiel, ktoré môžu využívať aj alternatívne palivá a môžu fungovať bez pevných stanovišť. Systém zdieľania elektrických skútrov s voľným pohybom YUGO v Barcelone^[37] spája všetky tri aspekty mestskej mobility: je „čistá“, „inteligentná“ a „zdieľaná“.

Alternatívne využívanie súkromných áut

Zdieľané taxíky a vozidlá: smerom k automatizácii?

Taxislužby, ktoré možno rezervovať cez špeciálnu platformu, sú novými hráčmi v hre. Najznámejším príkladom je zrejme Uber, ale existuje viacero ďalších služieb zdieľaných taxíkov, ktoré sa

[33] Car2Go: <https://www.car2go.com/>

[34] Služby flow>k a stat>k (v nemčine): <https://www.stadteilauto.info/>

[35] Pilotný projekt VULE partagés: <http://clem-e.com/en/vule>

[36] Webová stránka Hitch: <http://www.hitchit.co/>

[37] Webová stránka YUGO: <https://www.getyugo.com/>

snažia spojiť ľudí na spoločnej ceste. Širšie využitie inteligentných telefónov, systémy GIS (Geographic Information Systems) a GPS umožňujú spojiť vodičov a pasažierov. Tento koncept sa nazýva aj „získavanie jászd“: používatelia si rezervujú cestu cez platformu a poplatky zaplatia prostredníctvom sprostredkujúcej brány.

Minibusy alebo služby kyvadlovej dopravy sú tiež vhodnými kandidátmi na využívanie prvkov zdieľanej mobility. Využitie automatizácie a systémov C-ITS prinieslo nové prístupy a služby, ako sú „robotické taxíky“ alebo automatizovaná kyvadlová doprava. V meste Capelle aan den IJssel blízko Rotterdamu prevádzkuje spoločnosť 2getthere elektrickú automatizovanú kyvadlovú dopravu v obchodnom parku Rivium^[38]. Vozidlá tejto služby na vyžiadanie prepravujú medzi pevne stanovenými zastávkami 500 pasažierov za hodinu a smer. Európsky projekt CityMobil2 navrhol podobnú službu na vyžiadanie v univerzitnom areáli EPFL v meste Lausanne^[39] cez špeciálnu mobilnú aplikáciu.

Zdieľanie jászd: keď mobilita ide ruka v ruke s pospolitosťou

Zdieľanie jászd, známe aj ako spolujazda, znamená, že pasažieri spoločne používajú vozidlo, aby tak znížili náklady. Služba takéhoto druhu vyžaduje platformu, ktorá zhromažďuje a spája východiskové a cieľové body vodičov a pasažierov. Zdieľanie jászd zlepšuje mieru obsadenosti vozidiel a znižuje emisie na obyvateľa. Odhaduje sa, že 85 % jászd automobilov v rámci dochádzania do práce absolvuje samotný vodič bez ďalších pasažierov.

Úspech služby Blablacar^[40] ukazuje, že zdieľanie jászd sa stalo obľúbeným typom medzimestskej dopravy. Spolujazdu možno prispôbiť aj dennému dochádzaniu do práce napr. z hlavných obytných oblastí do hlavných komerčných alebo priemyselných častí. Zdieľanie automobilov s kolegami alebo spolužiakmi je tiež dobrá príležitosť na socializáciu a do denných zvyklostí v rámci prepravy prináša aj interakcie a zábavu. Európsky projekt CHUMS tiež propaguje spolujazdu na ceste do práce alebo do školy.^[41] Napríklad v meste Craiova prieskum medzi 10 850 dochádzajúcimi ukázal, že opatrenia na propagáciu a realizáciu spolujászd znížili počet prejdených kilometrov takmer o 65 000 za rok, čo viedlo k zníženiu emisií CO₂ o 11 ton za rok.^[42]

Doplňujúci systém: zdieľanie parkovania

Zatiaľ čo sa v mnohých mestách rozširuje zdieľanie vozidiel, zdieľanie parkovacích miest sa objavuje ako doplnok k „tradičným“ možnostiam zdieľanej mobility predovšetkým pre majiteľov vozidiel. Tento typ služieb vytvára vzťah spolupráce medzi majiteľmi vozidiel a majiteľmi parkovacích miest. Obe strany sa môžu prihlásiť do služby a prevziať si mobilnú aplikáciu, ktorá vodičovi ukazuje najbližšie voľné parkovacie miesta. Platba sa uskutočňuje priamo cez online nástroj. Magistrát vo Florencii propaguje využívanie tohto typu aplikácií (napr. Sparky^[43] [44]), čo má pozitívny vplyv na znižovanie dopravných zápch, znečistenia ovzdušia a zaberania priestoru.

[38] Webová stránka 2getthere, webová stránka prevádzkovateľa: <http://bit.ly/2dpp96s>

[39] Webová stránka spoločnosti CityMobil2, pilotná webová stránka mesta Lausanne: <http://bit.ly/2kGxiTS>

[40] Webová stránka Blablacar: <https://www.blablacar.com/>

[41] Webová stránka CHUMS: <http://chums-carpooling.eu/>

[42] Projekt CHUMS, 2016, *Vplyv opatrení CHUMS*: <http://bit.ly/2kPoi1m>

[43] Webová stránka spoločnosti Firenze Sostenibile: <http://www.firenzesostenibile.com/car-sharing-mobilita-sostenibile/>

[44] Webová stránka služby Sparky: <http://www.sparky.club/>

AKO SPUSTIŤ KAMPAŇ?

Začnite analýzou témy, rozoberte, čo obsahuje, a určte zameranie, ktoré bude vyhovovať kontextu vášho mesta a krajiny. Prioritu dajte osvedčeným postupom, ktoré už existujú. Skúste sa pozrieť na to, ako ich možno posilniť alebo ďalej rozvinúť, a potom naplánujte zmeny na ich ďalšie zlepšenie. Definujte plán a stanovte si ciele SMART (*Specific, Measurable, Assignable, Realistic and Time-related* – špecifické, merateľné, prideliteľné, realistické a s časovým rámcom).

Zabezpečte si politickú podporu. Ak sa vaša správa obce len s ťažkosťami stotožňuje s témou „čistá, zdieľaná a inteligentná mobilita“, pretože ju nepovažuje za dôležitú pre vaše mesto, požiadajte vnútroštátnych koordinátorov o podporný list.

Nebudte príliš útoční ani negatívni v myšlienke, ktorú chcete šíriť. Hoci nemôžeme reálne očakávať, že odstránime súkromné autá, nákladné a iné vozidlá z ciest, aby sme zmiernili negatívny hospodársky vplyv individuálnej motorizovanej prepravy, môžeme ukázať, že verejnosť a podniky majú k dispozícii rôzne možnosti dopravy a prepravy tovaru. Vychádzajte z dokumentov a poznatkov, ktoré sú k dispozícii na adrese www.mobilityweek.eu

Zozbierajte dôkazy. Zhromaždite fakty a čísla, ktoré podpora čistú, zdieľanú a inteligentnú mobilitu vo vašom meste alebo krajine. Použite ich ako dôkaz na zdôraznenie svojho odkazu pre rôzne cieľové skupiny.

Budujte efektívne partnerstvá. Pozrite sa na svoju kampaň a jej ciele. Určte, ktoré skupiny najlepšie zabezpečia, aby bola kampaň prítlačivá a dôležitá pre čo najväčší počet ľudí. Zapojte ich. Má vaše mesto silnú komunitu Agendy 21? Pracujte s nimi. Potrebujete odbornú podporu? Znova sa pozrite na svoju kampaň. Zacieluje sa na zdieľanú mobilitu? Zapojte súkromných alebo verejných prevádzkovateľov. Mieri kampaň k čistej mobilite? Kontaktujte miestne mimovládne organizácie. Kládte dôraz na nástroje inteligentnej mobility? Pozvite odborníkov z oblasti vedy a firiem ITS, aby sa k vám pripojili.

Stavajte na existujúcich iniciatívach. Existujú prepojenia, či už miestne, regionálne alebo vnútroštátne, s mnohými existujúcimi iniciatívami, ktoré nejakým spôsobom súvisia so zameraním vašej kampane. Môžete sa s nimi zosúladiť a posilniť tak svoj zámer, zdôrazniť svoj odkaz a ušetriť si námahu.

AKÉ ČINNOSTI MÔŽEME ZORGANIZOVAŤ?

Keď už máte stratégiu kampane, budete potrebovať zapracovať na taktike. Navrhňte aktivity, ktoré pritiahnú pozornosť na to, čo sa snažíte dosiahnuť. Nižšie nájdete niekoľko nápadov na aktivity, ktoré môžete realizovať počas **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY**.

Deň bez áut

- Deň bez áut (najlepšie 22. septembra) je zvlášť dobrou príležitosťou na experimentovanie s novými modelmi prepravy a udržateľnou dopravou. Mnohé mestá využívajú tento deň na vytvorenie ekologických a peších zón a na uvoľnených verejných priestranstvách organizujú veľké verejné podujatia. Keďže 22. september prípadne v roku 2017 na piatok, môžete navrhnúť a propagovať alternatívnu ponuku pre ľudí dochádzajúcich za prácou a vyzvať ich, aby zadarmo vyskúšali niektorý zo systémov zdieľanej mobility vo vašom meste.
- Ukážte ľuďom, ako vyzerá centrum mesta bez áut. Presvedčte ľudí, aby nechali auto doma viac ako len jeden deň v roku. Zavedte nedele bez áut. Vďaka týmto podujatiam sa v mnohých mestách znížila miera znečistenia ovzdušia.

Zdieľaná mobilita

- Ak vo vašom meste funguje systém zdieľania áut alebo bicyklov, začleňte do organizácie ich prevádzkovateľov a predstavte ich ponuku verejnosti. Vymyslite špeciálnu mesačnú ponuku na september alebo minimálne na týždeň.
- Ak vo vašom meste neexistuje systém zdieľania bicyklov, je čas ho zaviesť – aspoň dočasne. S pomocou miestnych asociácií a mimovládnych organizácií vytvorte v rámci mesta niekoľko staníc a umožnite ľuďom požičať si bicykle a prejsť s nimi z jednej stanice do druhej.
- Vytvorte online výmennú platformu, kde si ľudia môžu prenajať alebo požičať čisté vozidlá alebo iné zariadenia, ako sú napríklad bicykle, detské skútre, skateboardy, kolieskové korčule, kočíky alebo ruksaky, ako aj inteligentné zariadenia mobility (napr. GPS). Dobrý príklad z Luxemburgu s názvom Ding-Dong nájdete na adrese <http://dingdong.lu>
- Inovujte a propagujte chôdzu ako formu zdieľanej mobility. Vytvorte platformu, kde sa ľudia môžu dobrovoľne prihlásiť na prechádzku s inými ľuďmi (napr. staršími ľuďmi, deťmi atď.). Takúto (mimočodom ziskovú) službu ponúka národná poštová spoločnosť vo Fínsku^[45]. Tento koncept môžete prispôsobiť aj pre nákladné bicykle, kde si môžu starší ľudia rezervovať jazdu. Dánska organizácia Bicyklovanie bez vekového obmedzenia ponúka takúto službu vo viacerých európskych krajinách: <http://cyclingwithoutage.org>

[45] Posti (vo fínčine): http://www.posti.fi/private-news/tiedotteet/2016/20161125_ulkoilukaveri.html alebo článok BBC (v angličtine): <http://www.bbc.com/news/blogs-news-from-elsewhere-38105231>

- Zorganizujte informačné stretnutia na propagáciu zdieľanej mobility vrátane zdieľania bicyklov a automobilov. Zvýšte povedomie o tom, že (vo väčšine prípadov) to je pre jednotlivcov lacnejšie a má to pozitívny vplyv na životné prostredie. Na ilustráciu použite čísla z Tematických usmernení.
- Zorganizujte súťaž medzi pracoviskami alebo susedstvami, v ktorej budú tímy alebo jednotlivci súťažiť o titul „najlepšieho cestujúceho v systéme zdieľania“. Body sa získavajú za každé využitie zdieľaného spôsobu dopravy namiesto tradičného. Aktivity premeňte na hry.
- Do kampane na propagáciu bicyklovania alebo spolujazdy do práce alebo do školy začleňte pracovníkov, školákov alebo študentov. Okrem podpory čistej mobility takéto kampane posilňujú aj sociálne prepojenia medzi kolegami a spolužiakmi. Dobrým príkladom je centrum REC (Regional Environment Centre – Regionálne centrum životného prostredia), ktoré vytvorilo špeciálnu webovú stránku na zdieľanie jász do úradu a späť: <https://tmt.rec.org/carpool.php>
- Zorganizujte fotografické súťaže v sociálnych médiách, v rámci ktorých budú môcť ľudia zdieľať fotky zo svojich spolujász.

Inteligentná mobilita

- Propagujte inteligentné plánovače ciest vo svojom meste a iné inteligentné internetové platformy mobility. Pomôžte ľuďom vybrať si tú najlepšiu možnosť pre každodenné cesty.
- V rámci týždňa činností využite príležitosť na zozbieranie informácií o potrebách a želaniach obyvateľov týkajúcich sa vytvorenia alebo zlepšenia aplikácií mobility napríklad na získanie informácií o verejnej doprave v reálnom čase, systémoch zdieľania bicyklov, plánovačoch ciest atď. Spolupracujte s miestnymi vývojármi IT.
- Zorganizujte stretnutia v školách, kde školáci vo veku od 10 do 18 rokov budú diskutovať o svojich zvykoch v oblasti mobility a o tom, čo vlastne znamená čistá, zdieľaná a inteligentná mobilita. Zamerať sa môžete na „mobilitu budúcnosti“ a predstavy žiakov o mobilite vo vašom meste v nasledujúcich rokoch. Do konverzácie začleňte aj témy, ako je automatizácia a systémy C-ITS.
- Cez sociálne médiá alebo špeciálnu aplikáciu oboznámte ľudí s čistými, zdieľanými a inteligentnými spôsobmi dopravy, ktoré sú k dispozícii vo vašom meste.

Čistá mobilita

- Odmeňte používateľov udržateľných spôsobov dopravy (napr. chodcov a cyklistov) tak, že ich pozvete na špeciálne raňajky v strede mesta. Používateľov zdieľaných bicyklov môžete pozvať cez mobilnú aplikáciu alebo online platformu.
- Urobte sériu obrázkov, kde bude znázornené, koľko priestoru v meste zaberie skupina ľudí, keď cestujú autom, a porovnajte to s priestorom, ktorý zaberie rovnaký počet cyklistov a používateľov verejnej dopravy. Výhody čistej mobility budú všetci môcť vidieť.
- Umožnite ľuďom zdieľať ich parkovacie miesta alebo vymyslíte iné využitie parkovacích miest na uliciach (napr. záhrady, ihriská atď.). Pozrite si iniciatívu Dutch Happy Streets <http://happystreets.nl/parking-day>

- Na prepravu tovaru nepotrebujú ľudia vždy automobil alebo nákladné auto. Zvýšte povedomie verejnosti o používaní (zdieľaných) nákladných bicyklov a zdieľaných nákladných áut (ak sú k dispozícii) tým, že zorganizujete ukážky a informačné stretnutia, kde môžete ukázať, koľko vecí dokáže prepraviť nákladný bicykel a aké ľahké je rezervovať si nákladné auto.
- Znečistenie a hluk sú skutočné problémy: zorganizujte kampaň v sociálnych médiách, v ktorej budete ľudí informovať o úrovni znečistenia alebo hluku vo vašom meste počas **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** a Dňa bez áut. Na meranie znečistenia a hluku použite rôzne snímače – a dokážte svoje tvrdenia. A napokon – nechajte sa inšpirovať svojimi poslancami EP.^[46]

Nech robí vaše mesto tento rok čokoľvek, nezabudnite...

- Zaregistrovať svoj program a činnosti na stránke www.mobilityweek.eu
- Pripojiť sa k mestám v celej Európe pri organizovaní Dňa bez áut prostredníctvom veľkých verejných podujatí 22. septembra. Plánujte však s dostatočným predstihom – uzavretie ulíc pre dopravu môže byť byrokratickou výzvou.
- Označiť, že sa vám páči facebooková stránka **EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY**, a sledovať stránku @mobilityweek v službe Twitter. Pozrite si videá kampane na kanáli YouTube.
- Dôsledne uplatňovať usmernenia vizualizácie kampane a všade uvádzať logo Európskej únie.
- Propagovať značku hashtag #mobilityweek cez sociálne médiá a komunikačné materiály.

Toto je len niekoľko nápadov na vaše podujatia. Príručka **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY**, ktorú si môžete prevziať na stránke www.mobilityweek.eu v časti „Užitočné zdroje“, vysvetľuje kritériá účasti a obsahuje všeobecné nápady na opatrenia a činnosti, ktoré nesúvisia konkrétne s tohtoročnou témou.

Buďte kreatívni a vymyslite ďalšie opatrenia a činnosti v rámci **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY 2017** vo svojom meste.

[46] Výzvu za lepšiu kvalitu ovzdušia organizuje Európsky úrad pre životné prostredie (EEB): <http://www.eeb.org/index.cfm/activities/industry-health/air/air-quality-challenge>

RESOURCES

European Union documents

European Directive 2014/94/EU of 22 October 2014 on the deployment of alternative fuels infrastructure: <http://bit.ly/2I3ULxG>

European Commission communications:

- A European agenda for the collaborative economy (2016): <http://bit.ly/2cFpEKq>
- A European strategy on Cooperative Intelligent Transport Systems, a milestone towards cooperative, connected and automated mobility (2016): <http://bit.ly/2gFjAC9>
- A European Strategy for Low-Emission Mobility (2016): <http://bit.ly/2lzJXJl>

European Commission – Mobility and Transport portal:

http://ec.europa.eu/transport/index_en.htm

European Commission webpage on Clean transport, Urban transport:

http://ec.europa.eu/transport/themes/urban/urban_mobility_en

European Commission webpage on Intelligent Transport Systems (ITS):

https://ec.europa.eu/transport/themes/its_en

European Commission webpage on cycling and walking:

http://ec.europa.eu/transport/themes/urban/urban_mobility/urban_mobility_actions/cycling-walking_en.htm

European Commission – Climate action:

https://ec.europa.eu/clima/policies/transport_en

European Environment Agency: <http://www.eea.europa.eu/>

- 2016, EEA Signals 2016 – Towards green and smart mobility: <http://www.eea.europa.eu/publications/signals-2016>

EU projects and initiatives

CIVITAS: www.civitas.eu

- CIVITAS webpage on car pooling: <http://www.civitas.eu/car-independent/car-pooling>
- CIVITAS webpage on car sharing: <http://www.civitas.eu/car-independent/car-sharing>
- CIVITAS webpage on bike sharing: <http://www.civitas.eu/car-independent/bike-sharing>
- CIVITAS Policy Note: Smart choices for cities. Cities towards Mobility 2.0: connect, share and go!: <http://www.civitas.eu/content/civitas-policy-note-smart-choices-cities-cities-towards-mobility-20-connect-share-and-go-en>
- CIVITAS insight, Mobility-as-a-Service: A new transport model: <http://civitas.eu/content/civitas-insight-18-mobility-service-new-transport-model>

Eltis: www.eltis.org

– Eltis case study, 2014, Car sharing in La Rochelle:

<http://www.eltis.org/discover/case-studies/car-sharing-la-rochelle>

– Eltis case study, 2014, Public cargo bike sharing in Ghent:

<http://www.eltis.org/discover/case-studies/public-cargo-bike-sharing-ghent-belgium>

CityMobil2:

www.citymobil2.eu

– CityMobil2, Lausanne pilot's webpage:

<http://www.citymobil2.eu/en/City-activities/Large-Scale-Demonstration/West-Lausanne-region/>

CHUMS:

<http://chums-carpooling.eu/>

– CHUMS project, 2016, Impacts of CHUMS measures:

<http://chums-carpooling.eu/wp-content/uploads/2016/10/CHUMS%20D4.2.pdf>

Studies and reports

Millard-Ball *et al.*, 2005, TCRP Report. *Car sharing: Where and how it succeeds*

(http://www.communauto.com/images/tcrp_rpt_108_execsumm.pdf)

OECD International Transport Forum, 2016, *Shared Mobility. Innovation for Liveable Cities*

(<http://bit.ly/29i2ebD>)

Reinventing parking website, 2013, demonstration by Donald Shoup

(<http://bit.ly/1pWDIQp>)

Roland Berger Strategy Consultants GmbH, 2014, *Shared Mobility. How new businesses are rewriting the rules of the private transportation game*

(http://www.rolandberger.com/media/pdf/Roland_Berger_TAB_Shared_Mobility_20140716.pdf)

Organisations and specialised media

ECF (European Cyclists' Federation):

<https://ecf.com>

– Platform for European Bicycle Sharing & Systems:

<https://ecf.com/community/platform-european-bicycle-sharing-systems-pebss>

WOCOMOCO platform:

www.wocomoco.ch/en

– Information centre:

<http://www.wocomoco.org/en/infothek/index.php>

Carsharing-news.de:

<http://www.carsharing-news.de/carsharing/>

CNG Europe:

<http://cngeurope.com>

– Article on car sharing:

<http://cngeurope.com/westport-delivers-first-2016-volvo-v60-bi-fuel-cars/>

Bike Share Map:

<http://bikes.oobrien.com/global.php>

Specialised companies and service providers

Autolib':

<https://www.autolib.eu/en/>

– November 2016 Autolib' activity report (in French):

<http://bit.ly/2ILGwz7>

BiciMAD:

<https://www.accessiblemadrid.com/en/blog/bicimad-public-bike-rental-service-madrid>

BikeMi:

<https://www.bikemi.com/en/homepage.aspx>

Blablacar:

<https://www.blablacar.com/>

Car2Go:

<https://www.car2go.com/>

Copenhagen bike sharing description:

<http://www.visitcopenhagen.com/copenhagen/copenhagen-city-bike-gdk495345>

Cycling Without Age:

<http://cyclingwithoutage.org/>

DingDong platform:

<http://dingdong.lu/>

Firenze Sostenibile:

<http://www.firenzesostenibile.com/car-sharing-mobilita-sostenibile/>

flow>k and stat>k:

<https://www.stadtteilauto.info/>

Mobility Switzerland:

<https://www.mobility.ch/en/private-customers/>

MOL Bubi:

<https://molbubi.bkk.hu/>

ONLYMOOV:

<https://www.onlymoov.com/>

Posti (Finnish):

<http://www.posti.fi>

– Service to older people:

http://www.posti.fi/private-news/tiedotteet/2016/20161125_ulkoilukaveri.html

REC, internal webpage for shared mobility:

<https://tmt.rec.org/carpool.php>

Sparky:

<http://www.sparky.club/>

Sunrise:

<https://www.sunfleet.com/vara-bilmodeller/>

Tisséo:

<http://www.tisseo.fr/>

– Pastel Card:

<http://www.tisseo.fr/les-tarifs/obtenir-une-carte-pastel>

Velib':

<http://en.velib.paris.fr>

– Overview of Velib's stations:

<http://en.velib.paris.fr/How-it-works/Stations>

Villo:

<http://en.villo.be/>

– FAQ:

[http://en.villo.be/How-does-it-work/FAQ/Service-and-Use/\(offset\)/#faq5](http://en.villo.be/How-does-it-work/FAQ/Service-and-Use/(offset)/#faq5)

VULe partagés pilot:

<http://clem-e.com/en/vule>

Whim:

<http://whimapp.com/fi-en/>

YUGO:

<https://www.getyugo.com/>

2getthere:

<http://www.2getthere.eu/>

– Rivium:

<http://www.2getthere.eu/projects/rivium-grt/>

Photographs (pages):

4 <http://www.citymobil2.eu/en/City-activities/Large-Scale-Demonstration/West-Lausanne-region/>
(©CityMobil2 and EPFL – École Polytechnique Fédérale de Lausanne)

7 Bubi: <https://molbubi.bkk.hu/galeria.php> (Image: ©BKK Centre for Budapest Transport)

10 ©Autolib'

12 <https://www.flickr.com/photos/motorblog/11856801973> (©MotorBlog.com)

15 <https://pixabay.com/en/paris-v%C3%A9lib-bike-free-service-1576893/>

17 ©Pau Vilaplana Vilar

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY

16. – 22. SEPTEMBRA 2017

